gemeente Krimpenerwaard

Nr.: 735948/1253882

RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering: **6 februari 2024**

Onderwerp: **Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)**

Datum: **19 december 2023**

Korte samenvatting
De raad wordt voorgesteld om het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen. In dit plan zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen in de gemeente over vervangende nieuwbouw en andere grote investeringen in de onderwijshuisvesting.

Voorgesteld besluit
De raad wordt voorgesteld om:

1. het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen.
2. de jaarlijkse structurele lasten als gevolg van het IHP te verwerken in de Kadernota 2025

Inleiding
De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor adequate huisvesting voor basisscholen en middelbare scholen. Dit is vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO). Schoolbesturen hebben de verantwoordelijkheid om de schoolgebouwen die zij in eigendom krijgen van de gemeente, gedurende het gebruik goed te beheren en exploiteren. Schoolbesturen krijgen voor die taak middelen van het Rijk. Zo zijn gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk voor goede onderwijshuisvesting.

In december 2018 heeft de gemeenteraad het eerste IHP Krimpenerwaard vastgesteld. Omdat er de jaren daarna veel veranderd is (wet –en regelgeving, bouwprijzen), is het IHP geactualiseerd. Samen met de schoolbesturen in de gemeente Krimpenerwaard is de afgelopen tijd gewerkt aan het nieuwe IHP. In dit nieuwe IHP zijn een aantal inhoudelijke afspraken gemaakt met de schoolbesturen. Maar bovenal is dit IHP een planning en volgorde waar met de schoolbesturen overeenstemming over is bereikt. En die planning is voor de gemeente van belang om financieel op voor te sorteren en voort te borduren.

Op dit moment zijn een viertal projecten vanuit het IHP 2018 in uitvoering of voorbereiding. Dat betreft het Schoonhovens College, De Ark en Kiezel en Kei in Bergambacht en De Kromme Draai in Ammerstol.
Deze scholen zijn niet meegenomen in de actualisatie van het IHP.

Beoogd resultaat
Goede, duurzame en toekomstbestendige onderwijshuisvesting realiseren voor de scholen in Krimpenerwaard.

Argumenten

1.1 het IHP is een koersdocument.
Het IHP wordt gebruikt als koersdocument. Naast de beleidskeuzes die erin staan, zijn de planning en de kostenraming de belangrijkste componenten uit het IHP. Dit zijn planningen op hoofdlijnen en kostenramingen op basis van de nu bekende informatie en prijspeil januari 2023. Gezien de looptijd van elk project en de doorlooptijd van het hele IHP, bestaat de mogelijkheid dat de planning en bedragen af zullen gaan wijken. Maar dit is wel de koers die we met elkaar afspreken en waar we ons op voor bereiden.

1.2 in het geactualiseerde IHP zijn actuele kostenramingen en wetgeving verwerkt.
Het bouwbesluit is aangescherpt. Nieuwe schoolgebouwen moeten nu minimaal voldoen aan de eisen van BENG en aan Frisse Scholen B. Daarnaast zijn bouwprijzen sinds 2018 enorm gestegen. Beide factoren hebben grote invloed op de kosten van een nieuw schoolgebouw. Hiermee is rekening gehouden in de nieuwe kostenramingen.

1.3 in het geactualiseerde IHP wordt gekozen voor verbetering van het binnenklimaat van bestaande gebouwen.
Al voor corona was bekend dat het binnenklimaat van scholen vaak te wensen over liet. In coronatijd is dat nog eens helderder geworden. Daarom is in dit IHP opgenomen dat we niet alleen met nieuwbouw van scholen aan de slag gaan, maar ook dat de gemeente en schoolbesturen samen het binnenklimaat van bestaande scholen op orde willen brengen. De insteek daarbij is dat schoolbesturen en gemeente de kosten van noodzakelijk investeringen delen. De kosten hiervan zijn nog niet duidelijk. Dat vraagt nadere uitwerking. Dit IHP geeft de wenselijkheid aan om die route te nemen. Daarna volgt een apart raadsvoorstel voor een investeringskrediet voor deze verbeteringen.

1.4 het geactualiseerde IHP anticipeert op landelijke wetgeving over renovatie en de verplichting een IHP te hebben.
Onderwijshuisvesting is een taak voor schoolbesturen en gemeente gezamenlijk. Dat leidt soms tot grijze gebieden, zoals de vraag wie er verantwoordelijk is voor renovatie. Om daaraan een eind te maken is een wetsvoorstel in voorbereiding waarbij de gemeente de verantwoordelijkheid krijgt voor renovatie. In dit IHP is daarop voorgesorteerd. Niet alle gebouwen hoeven nieuw gebouwd te worden. Zo zijn er een aantal scholen met gebouwdelen uit verschillende bouwjaren. De oudste delen kunnen met een renovatie weer zeker 20 jaar vooruit. In dit IHP zijn afspraken over renovatie gemaakt.

1.5 bij nieuwbouw wordt 20m2 extra ruimte op de norm toegekend voor passend onderwijs.
Het onderwijs van tegenwoordig werkt heel gedifferentieerd. Daarnaast zijn er met de invoering van passend onderwijs meer kinderen op scholen die wat extra begeleiding of zorg nodig hebben. Dat kan niet op een gang of achter in een klaslokaal. Aparte spreekkamers waar rustig één op één gewerkt kan worden, of een gesprek met ouders gevoerd kan worden, dat is waar scholen behoefte aan hebben. In dit IHP is afgesproken dat alle scholen bij nieuwbouw eenmalig 20m2 extra toegekend krijgen boven op de VNG-norm. Maatwerk blijft daarbij mogelijk als daar een goede onderbouwing voor is.

1.6 er is overeenstemming met de schoolbesturen bereikt.
Dit IHP is tot stand gekomen in samenwerking met de schoolbesturen. Tijdens het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) op 15 november 2023 hebben alle schoolbesturen ingestemd met dit IIHP.

2.1 de investeringskosten voor de scholen in het IHP zijn geraamd op € 73 miljoen (prijspeil januari 2023).
Deze investeringen zijn niet allemaal tegelijk nodig maar verspreid over de komende 15 jaar. Per project worden straks kostenramingen geactualiseerd. We moeten er rekening mee houden dat bouwkosten door de jaren heen stijgen. Het prijspeil waar dit IHP mee rekent, is januari 2023.

2.2 Bij de Kadernota 2025 maakt de gemeenteraad de integrale afweging
Bij dit p&c-document worden financiële consequenties als gevolg van wettelijke taken en eigen beleidskeuzes afgezet tegen de beperkt beschikbare middelen voor de komende jaren. Op grond van die afweging geeft de gemeenteraad kaders mee aan het college van B&W voor de uitwerking in de meerjarenbegroting 2025.

2.3. Bij de kadernota wordt ook een voorstel gedaan voor de wijze van verwerking van de structurele lasten
Er zijn verschillende manieren waarop de structurele lasten van het IHP in de begroting kunnen worden verwerkt. Vooruitlopend op de kadernota 2025 worden deze nader geïnventariseerd en uitgewerkt. In de kadernota wordt vervolgens een voorstel gedaan hoe hiermee om te gaan in de begroting voor 2025 en verder.

2.4 de raad neemt later op projectniveau een besluit over het investeringskrediet.
Dit IHP geeft de volgorde en een tijdspad aan en geeft gelegenheid om financieel te anticiperen. Maar het college geeft straks een opdracht bij aanvang van elk project, en ook de gemeenteraad moet straks per project een apart besluit nemen over het totaal benodigde investeringskrediet. Per project zal steeds een actuele kostenraming met het dan geldende prijspeil opgesteld worden.

Kanttekeningen

1.1 dit IHP richt zich nadrukkelijk alleen op onderwijs.
Per project en per kern moet straks uitgewerkt worden of andere functies aanhaken bij nieuwbouw voor onderwijs. Te denken valt aan sport, kinderopvang, bibliotheek of een buurtfunctie. Het college heeft de ambitie om maatschappelijke voorzieningen te clusteren. Investeren in onderwijshuisvesting kan daarvoor een goed vliegwiel zijn. Maar vooraf valt niet te bepalen hoe dat plaatje er op projectniveau uit komt te zien, laat staan wat de kosten zijn. Dat is echt uitwerking. Dit betekent wel dat de totale kosten stijgen als er andere functies aan de nieuwbouw worden toegevoegd. Het is van belang dat alle betrokkenen zich dat realiseren. Ondanks die onzekerheid nu, is het van belang deze actualisatie van het IHP als eerste stap wel te nemen.

1.2 Als Rijksbeleid in de toekomst wijzigt, dan moet lokaal het beleid daarop worden aangepast.
Dat kan zich bijvoorbeeld voordoen als het bouwbesluit wordt aangescherpt van BENG naar ENG. Of als de wettelijke invoering van renovatie net anders uitpakt dan wat er nu lokaal in Krimpenerwaard in het IHP is opgenomen.

2.1 de geraamde stichtingskosten zijn gebaseerd op prijspeil januari 2023.
De ontwikkelingen van bouwprijzen moet gemonitord blijven worden. Sinds de eerste versie van het IHP eind 2018 werd vastgesteld, zijn de kostenramingen sterk gestegen. De wijze waarop in de begroting rekening gehouden kan worden met bouwkostenstijgingen, is onderdeel van de Kadernota 2025.

2.2 de planning in het IHP is ambitieus maar haalbaar.
Het werkelijke tijdspad van de projecten heeft invloed op het jaar waarop het investeringskrediet daadwerkelijk aangevraagd wordt bij de raad.

2.3 *Er wordt voorgesorteerd op de integrale afweging voor de inzet van middelen*
De structurele jaarlasten wordt nu verwerkt in de kadernota 2025. Elk jaar bij de kadernota kan de gemeenteraad opnieuw beslissen over de nieuwe aanvragen die daarin worden verwerkt. Het nu voorliggende IHP bestrijkt een periode van meerdere jaren. De individuele scholen komen dan ook in meerdere kadernota's terug. Bovendien wordt voor de start van de werkzaamheden de gemeenteraad via een separaat voorstel om een investeringsbudget gevraagd. Er zijn dus meerdere momenten waarop de gemeenteraad zich kan uitspreken over de inzet van de betreffende middelen.

Alternatieven
Zonder IHP en integrale planning wordt vervanging van schoolgebouwen incidenteel en ad hoc. Gezien de financiële en ruimtelijke opgave bij scholenbouw, is dat ongewenst.

Financiën
De extra structurele jaarlasten die voortvloeien uit de investering van € 73 miljoen bedragen (orde van grootte) tot ca. € 2,5 miljoen. In onderstaand overzicht zijn de huidige en nieuwe kapitaallasten opgenomen.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Huidig	750.177	697.644	686.729	681.487	676.232	671.210	664.953
Nieuw	750.177	697.644	686.729	1.685.574	1.718.592	2.033.165	2.702.766
Verschil	-	-	-	**-1.004.086**	**-1.042.360**	**-1.361.955**	**-2.037.813**

	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
Huidig	659.942	654.931	649.919	644.908	639.897	634.886	629.874
Nieuw	2.936.099	2.914.592	2.893.085	2.871.577	2.850.070	3.066.307	3.043.820
Verschil	**-2.276.157**	**-2.259.661**	**-2.243.165**	**-2.226.669**	**-2.210.173**	**-2.431.422**	**-2.413.945**

-- is een nadelig verschil
De nieuwe structurele jaarlast die voortvloeit uit het IHP wordt meegenomen in de kadernota 2025. Er zijn verschillende mogelijkheden om de lasten (deels) te dekken. De twee hoofdvormen zijn a) de lasten rechtstreeks ten laste van de exploitatiebegroting brengen of b) via een reserve. Daarbinnen zijn er ook weer enkele mogelijkheden. In de kadernota 2025 komen wij met een nader uitgewerkt voorstel.

Meerjareninvesteringsprogramma (MIP)
De onderdelen uit het IHP vormen een onderdeel van het MIP waarin jaarlijks de planning en bedragen van grotere investeringen worden geactualiseerd. De geactualiseerde financiële gevolgen worden meegenomen in diverse p&c-documenten en voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit betreft zowel aanvragen om investeringsbudgetten als de financiële vertaling in jaarlijkse structurele lasten.

Overige opmerkingen
- Er is op dit moment een reserve onderwijshuisvesting. Deze wordt op dit moment ingezet om vrijval van niet-bestede investeringen te parkeren.
- In het bedrag van € 73 miljoen is 15% opgenomen voor specifieke projectkosten, boven op de stichtingskosten van nieuwbouw. Per project worden er meer kosten gemaakt dan dat er in de stichtingskosten voor nieuwbouw geraamd wordt. Per project zijn de specifieke kosten verschillend. In deze kostenraming wordt hierop in het algemeen geanticipeerd door 15% extra te ramen. Ervaringsgegevens van ICS (het bureau dat het IHP-traject begeleid heeft) geven aan dat 15% gemiddeld een goede indicatie geeft. En praktisch binnen Krimpenerwaard; het project Schoonhovens College/De Meent komt ongeveer op 12% aanvullende kosten boven op de stichtingskosten.
- De afschrijvingstermijn van gemeentelijk vastgoed staat op 40 jaar. Daar is in bovenstaande tabel ook mee gerekend. Bij de actualisatie van de nota afschrijvingen moet besloten worden of dit zo blijft of dat deze bijvoorbeeld op 50 jaar wordt gesteld. Een besluit over de afschrijvingstermijn is geen onderdeel van het IHP.
- In de huidige begroting zijn voorbereidingskredieten opgenomen voor Krullevaar, Rank en Vlieger. Dit is voldoende om een start te maken met de projecten van de Schoonhovense basisscholen.
- In de begroting 2024 is € 50.000, - incidenteel opgenomen om voor twee middelbare scholen de voorbereiding voor renovatie uit te voeren.

Juridische zaken
Het IHP is op dit moment nog geen wettelijk verplicht instrument. De minister werkt nog aan een wetsvoorstel daarover. Dit IHP heeft op dit moment nog geen wettelijke grondslag. Maar dit IHP verplicht de gemeente wel om ook de financiële kant goed te organiseren.

Participatie en extern overleg
Met de schoolbesturen is overeenstemming bereikt tijdens het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg).

Vervolgtraject en uitvoering
6 februari 2024 Raadsbesluit
Na 6 februari 2024 Start verkenning scholen 1e fase (Schoonhovense basisscholen).

Als er een uiterste datum is voor de besluitvorming in de raad, dan datum en reden vermelden.

Bijlagen

1. **I**ntegraal Huisvestingsplan Onderwijs gemeente Krimpenerwaard

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van gemeente Krimpenerwaard,

de secretaris, de burgemeester,

J. Hennip P.J. Bouvy-Koene

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Krimpenerwaard,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 december 2023 inzake Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

Besluit:

1. het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen.
2. de jaarlijkse structurele lasten als gevolg van het IHP te verwerken in de Kadernota 2025

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 6 februari 2024,

de griffier, de voorzitter,

dr. M-L van Muijen ir. J. Beenakker